

Inleiding Cognitiewetenschap:

Taalverwerving

Centrale vraag:

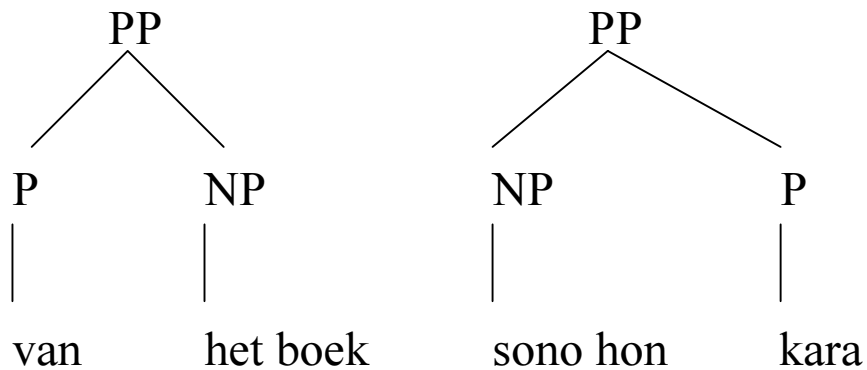
Hoe leren kinderen hun moedertaal?

Mogelijke antwoorden:

- Empiricisme: algemeen leermechanisme
- Neuro-constructivisme: interactie tussen taalverwerving en ontwikkeling
- Nativisme: aangeboren taalspecifieke kennis

Nativisme

- Universele Grammatica (UG):
 - universele principes
 - taalspecifieke parameter-settings
- Namen: Noam Chomsky, Steven Pinker, Ray Jackendoff...
- Voorbeeld: hoofdparameter

- Kritische periode voor parameter-setting
- Taalverwerving is een passief, onbewust proces
- Oneindigheid van taal → recursieve regels
 - NP ==> NP PP (recursief)
 - PP ==> P NP (niet recursief)

Argumenten voor nativisme

- Poverty of the stimulus
- Snelheid van taalverwerving
- Vast patroon in taalverwerving
- Diversiteit van het taalaanbod
- Het ontstaan van creooltalen
- Dubbele dissociaties

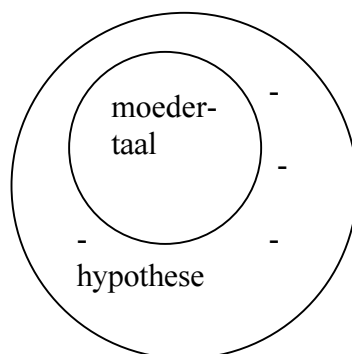
Poverty of the stimulus

Het logische probleem van de taalverwerving:

Het taalaanbod bevat te weinig informatie:

- Beperkt aantal zinnen/zinsconstructies
- Ook ongrammaticale zinnen
- Geen negatieve evidentie

Poverty of the stimulus (sheet 2)

Ineffectiviteit van negatieve evidentie:

Eva: mag ik de bord?

moeder: het bord.

Eva: mag ik de bord?

moeder: nee, je zegt het bord.

Eva: mag ik de bord?

moeder: het bord.

Eva: het bord. mag ik nou de bord?

Snelheid van taalverwerving

Kinderen leren hun moedertaal onwaarschijnlijk snel:

- Baby's van 2 dagen oud herkennen hun moedertaal al.
- Wanneer kinderen een jaar of 6 à 7 oud zijn, beheersen ze hun moedertaal vrijwel volledig.

Vast patroon in taalverwerving

Kinderen gaan door dezelfde fasen in de taalontwikkeling:

- voortalige fase (0-12 mnd)
 - egocentrische brabbelfase (4-6 mnd)
 - sociale brabbelfase (7-12 mnd)
- vroegtalige fase (12-30 mnd)
- differentiatiefase (2;6-5 jaar)
- voltooiingsfase (5 jaar en ouder)

Kinderen maken dezelfde soort fouten:

- fluit i.p.v. fruit
- loopte i.p.v. liep, een kleeer (van kleren)
- taartjes bakken i.p.v. ik ga taartjes bakken

Diversiteit van het taalaanbod

Kinderen krijgen een heel verschillend taalaanbod, toch leren ze dezelfde moedertaal.

Motherese:

- Taal van verzorger en andere volwassenen tegen kind
- Nadrukkelijker articulatie
- Eenvoudige zinstructuur

Motherese zou kunnen helpen bij het leren van taal.

Echter, motherese speelt niet in alle culturen een rol.

Diversiteit van het taalaanbod (sheet 2)

Voorbeelden motherese:

(1) nou, moet je goed wassen

ja, goed

goed je armen

goed zo

en je nek

in je nek ook

(2) nee! is van mij

geel is van mij

blauw en rood is van jou

nee

is van mamma, ja

is niet van jou

niet van Laura

Het ontstaan van creooltalen

Creooltalen ontstaan vrijwel uit het niets:

Verschillende talen → pidgin-taal → creooltaal

Kenmerken pidgin-taal:

- wordt gesproken door sprekers die andere moedertaal bezitten
- bezit gereduceerde woordenschat met veel leenwoorden
- bezit variabele woordvolgorde, afhankelijk van context
- bezit vrijwel geen grammatica-regels

Voorbeeld uit Hawaïiaans pidgin-Engels:

- Wok had dis pipl. ('deze mensen werken hard')

Kenmerken creooltaal:

- wordt gesproken door kinderen van sprekers pidgin-taal
- bezit gestandariseerde woordvolgorde
- bezit een volledige grammatica

Dubbele dissociaties

Het leren van een taal is relatief onafhankelijk van IQ.

Voorbeeld van een linguïstische idiot savant:

Kenmerk: stoornis van het centrale systeem (IQ van ± 50), taalvermogen intact.

Experiment: het leren van diverse grammatica's:

1. niet pro-drop talen
2. pro-drop taal Berber
3. verzonnen taal die strijdig is met UG-principes (Eppon)

Dubbele dissociaties (sheet 2)

Het pro-drop verschijnsel:

Pro-drop taal: *Italiaans*: * *ciò piove / piove*

Niet pro-drop taal: *Nederlands*: *het regent / * regent*

Italiaans

(io) parlo

(tu) parli

(lei) parla

(noi) parliamo

(voi) parlate

(loro) parlano

Nederlands

ik spreek * spreek

jij spreekt * spreekt

zij spreekt * spreekt

wij spreken * spreken

jullie spreken * spreken

zij spreken * spreken

Conclusies experiment:

- Niet pro-drop talen / pro-drop taal: geen probleem
- Echter: niet in staat om taal te leren die strijdig is met UG

Conclusies

- Er is sprake van een aantal argumenten voor nativisme
- Echter: niet alle argumenten even steekhoudend
- Bovendien: soms ook andere verklaring mogelijk
- De vraag is of neuro-constructivisme alle besproken kenmerken van taalverwerving kan verklaren

Aankondiging debattenmiddag

Wanneer: woensdag 20 juni, 14-17 u.

Waar: zaal 222, Heymansgebouw, Grote Kruisstraat 2/1

Wat: 3 debatten in de cognitiewetenschap worden nagespeeld:

- nativisme - empiricisme
- het lichaam/geest-probleem
- symbolisme - connectionisme

Iedereen is welkom!

Meer info: <http://www.let.rug.nl/~hendriks/debatten.htm>